

SURA YA TANO

SERA YA UWEZESHAJI WA WANANCHI KIUCHUMI

*“Lengo letu ni kusukuma ukuaji wa uchumi
kwa ari mpya, nguvu mpya na kasi mpya”*

*Ndugu Jakaya Mrisho Kikwete,
Mgombea Urais wa Jamhuri ya Muungano
Wa Tanzania kwa tiketi ya CCM*

48. Lengo la Siasa ya Ujamaa na Kujitegemea ya CCM ni kuona kwamba wananchi wa Tanzania wanamiliki na kuendesha uchumi wa nchi yao. **Sera ya uwezeshaji wa wananchi kiuchumi** imebuniwa kama njia ya uhakika ya kuwapa Watanzania uwezo na fursa ya kulifikia lengo hilo la kumiliki na kuendesha uchumi wa nchi. Aidha, Sera hii ina lengo la kuona kwamba Watanzania kwa mamilioni wanashiriki kwa ukamilifu katika harakati za kukuza uchumi wetu na kuondoa umaskini (MKUKUTA). Wakati huo huo, utekelezaji wa dhati wa sera hii ya uwezeshaji wa wananchi kiuchumi itatuepusha na balaa la kuwa na jamii ambayo ina **matajiri wachache walionacho na wananchi walio wengi wasio nacho.**

49. Ili utekelezaji wa Sera ya Uwezeshaji wa Wananchi Kiuchumi ifanikiwe, CCM inatoa wito kwa Watanzania kudhamiria yafuatayo:

- (a) Kwanza kukubali kuwa kujitegemea kwa kufanya kazi kwa bidii na maarifa ndio msingi wa maendeleo na kutokomeza umaskini.
- (b) Kila mtu mwenye uwezo wa kufanya kazi ana wajibu wa kujiwezesha kwa kuishi kwa jasho lake, yaani kwa kufanya kazi.
- (c) Mtaji wa maskini ni nguvu (na akili) zake mwenyewe. Uwezeshaji ni njia ya kumuunga mkono.

50. Watanzania walio wengi hawakupata nafasi ya kuendeleza vipaji vyao au kuwa na mali au nyenzo za kuzitumia katika kujiendeleza kimaisha. Katika miaka mitano ya Ilani hii CCM itazielekeza Serikali kuweka mipango ya kuwawezesha wananchi kushiriki katika shughuli mbalimbali za kiuchumi ili kujiendeleza kimaisha. Mipango ya uwezeshaji itakuwa pamoja na ifuatayo:

- (a) **Elimu na Mafunzo:** Watu wetu wengi wanashindwa kujitegemea na kujiendeleza kiuchumi kwa kuwa na elimu ndogo au maarifa na ujuzi mdogo. Elimu ya kawaida na mafunzo ya ufundi stadi na maarifa ya kazi ni uwezeshaji wa msingi sana kwa binadamu. Serikali zitaimarisha mipango ya elimu ya watu wazima yenye manufaa pamoja na mafunzo ya fani mbalimbali za stadi za kazi mijini na vijijini. Mafunzo haya yatahusu

kilimo, biashara, ufugaji, utunzaji wa vitabu, n.k. Serikali zitaongoza shughuli hizi za kutoa elimu na maarifa ya kazi kwa wananchi zikishirikiana na mashirika yasiyo ya kiserikali.

- (b) ***Ushirika na Uwezesaji:*** Ushirika ndio njia kuu ya uwezesaji kwa wananchi walio wengi. Ushirika ni njia ya kukusanya nguvu. Ushirika uko wa aina nyingi. Lakini **ushirika wa kuweka na kukopa** una umuhimu wa kimkakati katika harakati za kukuza uchumi na kutokomeza umaskini kwa sababu unawawezesha wanachama wa ushirika huo kuwa na chombo chao cha kuwapatia mikopo (mitaji) kwa uhakika na kwa masharti nafuu.

Aina nyingine za ushirika ni pamoja na ushirika wa wakulima wa mazao na mifugo, ushirika wa biashara, ushirika wa huduma kama migahawa, ushirika wa wavuvi, ushirika wa wachimba madini, ushirika wa ujenzi, n.k.

Kwa vile ushirika ndiyo njia kuu ya uwezesaji wa wananchi, CCM itazisisitizia Serikali juu ya **umuhimu wa kuandaa maafisa wa ushirika waadilifu, wataalamu na wenye uzalendo.**

- (a) Serikali imebuni utaratibu wa kuzipa uhai wa kisheria ardhi na nyumba ambazo hadi sasa hazikutambuliwa kisheria. Kwa utaratibu huu wenye ardhi na nyumba hizi wanaweza kupata mikopo kwa kuweka ardhi na nyumba hizo dhamana. Utaratibu huu unaitwa **MKURABITA**, yaani Mkakati wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara Tanzania. Lengo lake ni kuwafanya wananchi waliokuwa hawakopesheki sasa wakopesheke na hivyo kuingia katika mchakato wa uchumi hai.
- (b) ***Uwezesaji wa Mitaji:*** Wananchi wengi wana uwezo, maarifa na dhamira ya kujitegemea kiuchumi. Mipango mizuri ya mikopo ya masharti nafuu inaweza kuwafanya wengi wao wakajijiri na hivyo kuboresha maisha yao na kutoa mchango katika uchumi wa taifa. Shughuli za kilimo, ufugaji, uvuvi, uchimbaji madini, biashara, n.k. zinaweza kushamiri iwapo utakuwapo utaratibu madhubuti wa mikopo yenye masharti nafuu. Upatikanaji wa mitaji kwa njia ya mikopo ni kikwazo kikubwa kwa watu wengi. Serikali za CCM ziwajibike katika kuweka mfumo muafaka wa mikopo kwa wananchi.
- (c) ***Uwezesaji kwa Kubadilishana Uzoefu:*** Kuna fani za shughuli za kiuchumi ambazo Watanzania hatuna uzoefu nazo. Fani mojawapo ni ya **ujasiriamali**. CCM itazishauri Serikali kuwa na mipango ya kuwapa fursa wajasiriamali Watanzania wanaoinukia kupata uzoefu wa wajasiriamali wa nchi nyingine za Kusini. Aidha, katika madarasa ya ujasiriamali na biashara, mifano halisi ya mafanikio katika nchi nyingine itatolewa kama mifano.

- (d) ***Kuwawezesha wafugaji:*** Kuwapa elimu ya ufugaji wa kisasa na kuwatanabahisha kuwa mifugo ni mali; waitumie ili kuboresha hali ya maisha yao.

AJIRA NA UWEZESHAJI WA WANANCHI

51. CCM imekisikia na kukipokea kilio cha ajira cha wananchi, hasa vijana. CCM inaahidi kulipa suala la ajira umuhimu mkubwa katika kipindi cha miaka mitano ijayo. Lengo la CCM ni kuona kwamba ajira mpya zaidi ya milioni moja zinapatikana katika miaka mitano ijayo.

- (a) Ajira ziko za aina mbili:
- i) Ajira katika maana ya kazi ya kulipwa mshahara katika sekta ya umma (Serikali na vyombo vyake) na katika sekta binafsi (iliyo rasmi na isiyo rasmi).
 - ii) Ajira katika maana ya kujiajiri binafsi – katika kilimo, ufugaji, uvuvi, viwanda, biashara, kuchimba madini, udereva, ufundi, ualimu, uhasibu, kuendesha mgahawa, ushonaji, uandishi, uanasheria, uhandisi, ukandarasi n.k.
- (b) Nafasi za ajira katika sekta ya umma zinapatikana lakini kwa sharti la ikama, taaluma na uwezo wa bajeti. Hata hivyo, katika miaka mitano ijayo, pamoja na nafasi za ajira zitakazotokana na watu kustaafu na kufariki, kutakuwa na ajira mpya nyingi kwenye sekta ya ualimu kutokana na upanuzi wa shule za msingi, sekondari na vyo viki unaoendelea. Sekta ya afya pia itatoa ajira mpya nyingi kwa upande wa waganga na wauguzi kwa vile sekta hii lazima ipanuke kukidhi mahitaji ya wananchi. Sekta ya ujenzi vile vile ina nafasi ya kutoa ajira mpya nyingi.
- (c) Serikali za CCM zitahimizwa kuendelea kuvutia wawekezaji katika viwanda, migodi, kilimo, n.k. ili nafasi za ajira ziendelee kuongezeka. Mkakati mpya wa Serikali wa kuanzisha maeneo maalum ya uchumi (SEZs) umekusudiwa kuibua nafasi nyingi mpya za ajira.
- (d) **Eneo la kujiajiri** ndilo lenye **nafasi tele za ajira** katika nchi yetu. Katika kipindi cha Ilani hii, CCM itazihimiza Serikali zielekeze nguvu zake kwenye kuwawezesha wananchi, hasa vijana na wanawake, kwenye shughuli za kujiajiri vijijini na mijini.

- (e) CCM inatoa wito kwa wananchi wajitokeze kuitikia wito wa kujajiri na pia wakubali **kutobagua kazi** maana wahenga wamesema **mchagua jembe si mkulima**.
- (f) CCM itazielekeza Serikali kuona kwamba mipango ya uwezeshaji wananchi kiuchumi inaandaliwa kwenye kila Wilaya. Kila Wilaya ina rasilimali za kutosha, mradi tu watu wanaamua kuibua maendeleo yao. Mchango wa fedha (kwa ajili ya mikopo) kutoka Serikali Kuu na wa taasisi zisizo za Kiserikali inakusudiwa upelekwe Wilayani huko huko.
- (g) Serikali zitatakiwa kuzielekeza Ofisi za Halmashauri za Manispaa, Miji na Wilaya na Ofisi za CCM za Wilaya (Idara ya Uchumi na Fedha) zijijengee uwezo wa kuwashauri wananchi wanaoomba mikopo kuhusu maandalizi ya michanganuo ya miradi inayokubalika.

***MIFUKO YA HIFADHI YA JAMII NA
UWEZESHAJI KIUCHUMI***

52. Pamoja na suala la kukaribisha wawekezaji nchini ili kukuza uchumi na kuongeza ajira, kuna umuhimu wa kufikiria uwezekano wa kuutumia uwezo mkubwa wa fedha uliopo katika mashirika ya hifadhi za jamii (pensheni) yaani NSSF, PPF, LAPF na Mfuko wa Pensheni ya Serikali. Tayari NSSF na PPF wameweza kuwekeza katika miradi ya nyumba (k.m. NSSF wamejenga mabweni ya wanafunzi wa Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Mabibo) na kusaidia kutatua matatizo makubwa ya kijamii.

53. CCM itaelekeza Serikali kufanya mashauriano ya msingi na uongozi wa mifuko hii ili kupata njia muafaka za kuifanya mifuko hii ishiriki katika uwekezaji na hivyo kuliongezea nguvu taifa ya kukuza uchumi wake kwa kasi zaidi. Utaratibu wa kuitumia mifuko ya hifadhi ya jamii kuchangia katika ukuzaji wa uchumi wa nchi unatumika sana katika nchi za Magharibi ikiwemo Uingereza. Afrika ya Kusini pia ina uzoefu huo.

***HARAMBEE ZA KUWEZESHANA KATIKA
KUPAMBANA NA UMASKINI***

54. Watanzania wa asili mbalimbali wana jadi ya kuungana mkono kwa hali na mali, kuchangiana na kusaidiana kwa msingi wa udugu, urafiki, utani, ujirani, n.k. Tabia ya watu kuungana mkono (*solidarity*) ni nzuri na inafaa ikaendelezwa lakini kwa kupewa mrengo wa kimaendeleo.

55. CCM katika kipindi cha Ilani hii itawahimiza Watanzania kuandaa na kuendesha harambee za kuwawezesha ndugu, marafiki na jirani waliopungukiwa uwezo wa kuwasomesha watoto wao au watoto yatima. Zinaweza kuandaliwa pia harambee ili kumwezesha ndugu, rafiki au jirani kupata matibabu muhimu kwa vile yeye mwenyewe hana uwezo wa kumudu gharama hizo.

56. Hadi sasa wananchi wengi wanaendesha harambee (michango) kwa malengo ya mambo ya sherehe kama harusi, ngoma, n.k. Wakati sasa umefika kwa jamii zetu kujielekeza kwenye michango (harambee) ya kuwezeshana katika fani za elimu, afya na uchumi kwani hizi ni nyenzo za msingi katika kupambana na umaskini.